

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

19 листопада 2021 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

19 листопада 2021 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2021

УДК 81'37

П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (19 листопада 2021 року).

П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2021. 149 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 6th International Scientific and Practical Internet Conference (November 19, 2021). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2021. 149 p.

У збірнику матеріалів VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Константинова О.В., канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**,

канд. філол. наук, доцент; **Третьякова К.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Станіславчук Н.І.**, викладач

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 10 від 28.10.2021 р.)

©Автори публікацій, 2021

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2021

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	СЛОВОТВІРНА ФЕМІНІЗАЦІЯ (МОЦІЯ) В ТЕОРІЇ НОМІНАЦІЇ	7
КАПРАНОВ Я.В.	МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АЛГОРИТМ УСТАНОВЛЕННЯ СЕМАНТИЧНИХ ПЕРЕХОДІВ І ЗБІГІВ У НОСТРАТИЧНИХ МОВАХ	10
СІРАНЧУК Н.М.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПИСЕМНОМУ МОВЛЕННІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	14
ГОЛОВЧАК Н.І., КУШНІРЧУК О.О.	STILISTISCHE BESONDERHEITEN DER DEUTSCHEN WERBETEXTE	18
ОРЕЛ І.І.	СЕМАНТИЧНИЙ РОЗВИТОК НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ <i>SCHWARZ</i>	21
ЖОЛОБЧУК А.М.	МЕТОДИЧНІ ЗАСОБИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРИГІНАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕКСТІВ	25

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ

ДЕМЕНЧУК О.В., ДЕМЕНЧУК Д.	АРТЕФАКТНІ НОМІНАЦІЇ В ПОЛЬСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ	29
ЛЯШУК А.М.	ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ДИСКУРСИВНОЇ ТАКТИКИ ОБРАЗИ В РИТОРИЦІ АВСТРАЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ	32
ХРИСТИЧ Н.С.	ВЕРБАЛЬНЕ УСОБЛЕННЯ КОНЦЕПТУ «ЛЮДИНА» ЛЕКСИЧНОЮ ОДИНИЦЕЮ ‘MAN’ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ЗВОРОТАХ	35

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

МІЗІН К.І.	РЕЛІГІЙНО-ФІЛОСОФСЬКІ МОТИВИ КОНЦЕПТУ <i>ГОРДІСТЬ</i>	38
АЛАДЬКО Д.О.	МОТИВАЦІЙНА МОДЕЛЬ «МАТЕРІАЛ – ВИРІБ» В НОМІНАЦІЯХ ПОСУДУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	43
БЛИЗНЮК К.Р.	ЛАКУНАРНІСТЬ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ ГРУПИ «DONATION»: АНГЛІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКІ ПАРАЛЕЛІ	45

*VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

ЗАЛУЖНА О.О., МОКРА Т.А.	ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ ДІЄСЛОВА У СФЕРІ КУЛІНАРІЇ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	49
ПАВЛОВСЬКА Л.О.	ОПОЗИЦІЙНА СЕМАНТИКА ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ У РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВАХ	52
КІНАЩУК А.В.	СПЕЦИФІКАТОРИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ ПРЕДИКАТИВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ІРРАЦІОНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ, НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	55
ДУЛЮК С.А.	МОВНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ, ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ФРАЗЕОСИСТЕМАХ	57
ПОДМОВСЬКА О.І.	ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З ГАСТРОНОМІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	60

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

КОЗІЦЬКА О.А., ПОЛІЩУК Н.О.	СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	63
ЛУК'ЯНИК Л.В., БЕНЕСЬКО С.О.	ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗБАГАЧЕННЯ МОВЛЕННЯ УЧНІВ ЕТНОКУЛЬТУРОЗНАВЧОЮ ЛЕКСИКОЮ	65
ЛУК'ЯНИК Л.В., КОЗЯР Т.А.	МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ НА ФОНЕТИЧНІЙ ОСНОВІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	69
ОВСЕЙЧИК Ю.В.	О ТРАЕКТОРИИ РАЗВИТИЯ КАУЗАЛЬНЫХ СОЧИНИТЕЛЬНЫХ СОЮЗОВ В РАННИЙ ПЕРИОД ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКА	72
ТАРАСЮК Н.Ю.	СЛОВОТВІРНО-ДЕРИВАЦІЙНА ПАРАДИГМА ВИСЛОВЛЮВАННЯ	75
ІГНАТЕНКО О.В.	СЕМАНТИКА ПРИСЛІВНИКА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	78
РОМАНЮК В.В.	СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОРІВНЯНЬ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	81

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

ГРИГОЛА О.А.	СЕМАНТИКА ДИСКОМФОРТНИХ ВІДЧУТТІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ТЕМАТИЧНА ПІДГРУПА «ФІЗИЧНИЙ БІЛЬ»	85
ДЗЕКАН О.В.	НОМІНАЦІЇ БОЛЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	87

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

СЛАВОВА Л.Л., СІКОРА С.М.	ПРАГМАТИЧНО-КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ	91
ШУЛЬЖУК Н.В.	ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ РЕЧЕННЯ У ДІАЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	95
БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.	СТИЛІСТИЧНО МАРКОВАНА ЛЕКСИКА ЯК ЗАСІБ МОВНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРСОНАЖІВ ТВОРІВ Г. ВДОВИЧЕНКО	101
КАЛІНІЧЕНКО М.М., ГУЦУЛ В.О.	ТВОРЧІСТЬ ЕМІЛІ ДІКЕНСОН В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПОПУЛЯРНОЇ ЖІНОЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ США 1800-Х РОКІВ	104
СЕРБИНА Т.Г.	ЛОГОЭПИСТЕМЫ КАК ОДИН ИЗ МАРКЕРОВ СОВРЕМЕННЫХ ТЕКСТОВ	106
ТОМА Н.М.	ДО ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ДИСКУРСУ	109
ЧЕБЕРЯК А.М.	ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ ЯК ОДНА З ОСНОВНИХ ТЕКСТОВИХ КАТЕГОРІЙ СУЧАСНИХ ЗМІ	112
АРТЕМОВИЧ К.В.	ТРАНСФОРМАЦІЯ СТИЛІСТИЧНОЇ ВІДПОВІДНОСТІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ УКРАЇНОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ	115
ФЕДЮК А.А.	ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРЕДВИБОРЧОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ (НА ПРИКЛАДІ ВИБОРЧИХ КАМПАНІЙ ДЖ. БАЙДЕНА І Д. ТРАМПА)	118
БЕЗКОРОВАЙНИЙ М.А.	ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА ЙОГО ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ	121
ЛЕВЧЕНКО А.І.	ПЕРЕКРУЧЕННЯ РЕАЛЬНОСТІ ТА РОЗШИРЕННЯ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ У ПРАЦЯХ ДЖОРДЖА ЛІППАРДА	124

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

PAZDAN R., BUK A.	DIE BESONDEREN HERAUSFORDERUNGEN DER LITERARISCHEN ÜBERSETZUNG	128
КОНСТАНТІНОВА О.В.	ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ- ЕВРІСЕМАНТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	130
КУКАРІНА А.Д.	КУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧА-РОЗВІДНИКА: ДОСВІД СПЕЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ	133
КУЧМА Т.В.	ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ ФОН ОНОМАСТИЧНОЇ ЛЕКСИКИ ТВОРІВ О. ПРОЙСЛЕРА ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД	136

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

УДК 81'373.2

Григола О.А., студентка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

СЕМАНТИКА ДИСКОМФОРТНИХ ВІДЧУТТІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ТЕМАТИЧНА ПІДГРУПА «ФІЗИЧНИЙ БІЛЬ»

Довгий час лікарі та вчені не вивчали біль з точки зору опису мови болю. У праці Р. Мельзака та В. Торгерсона «Про мову болю», було доведено, що біль є багатогранним явищем, яке щоразу сприймається та описується по-різному (Melzak & Torgerson, 1971). Лінгвістичні аспекти мови болю представлені також у працях деяких вітчизняних та зарубіжних вчених (Melzak, 1975; Концепт БОЛЬ..., 2009).

Мета розвідки – простежити за допомогою прикметників як концептуалізується «фізичний біль» в англійській мові.

В англійській мові є багато слів для опису фізичного болю. Деякі з них своєю семантикою передають власне відчуття болю; їх кількість обмежена – *to rain, to ache, to hurt*. Решта запозичені для позначення болю в інших значеннях. Це метафори (деякі англійські метафоричні предикати болю описані в статті П. Ю. Новичкова, А. А. Бонч-Осмоловської (Новичков & Бонч-Осмоловская, 2009)). У прямому значенні ці слова позначають явища, пов'язані з діяльністю людини, з навколишнім світом (*drill* 'бурити', *pinch* 'щипати' та ін.). У похідному значенні вони описують біль. Деякі з них пов'язані з немовними референтами (*to burn* 'пекти' – як, наприклад, обпекти руку вогнем), *to cut* 'різати' – як, наприклад, порізати пальця ножем), але в більшості випадків відсутній зв'язок з позамовним референтом (пекучий, ріжучий біль у животі). Людина просто використовує відомий їй досвід із навколишнього середовища для опису внутрішніх, відомих лише їй відчуттів.

Фізичний біль може бути концептуалізований через параметри температури. При описі болю англійською мовою людина може використовувати лексеми, які зазвичай характеризують температуру. Тут широко представлена вся температурна шкала (*hot, cold, cool,*

freezing). Гарячий біль характеризується болем, який так чи інакше пов'язаний з підвищенням температури, і температура тієї частини тіла, де відчувається біль, може бути дійсно високою (порівняно з навколишньою ділянкою тіла) або просто здається високою, пор.: *One kind is revealed as having a much higher temperature than the surrounding, normal (non-painful) area; this is referred to as hot pain. Another kind is revealed by a much lower temperature than the surrounding area, and is called cold pain. Curing hot pain appears to be easier than curing cold pain* (www.google.com). Таким чином, протилежною до номінації *hot pain* в англійській мові є назва *cold pain*. Йдеться про біль, який так чи інакше пов'язаний зі зниженням температури та відчуттям холоду, реального чи уявного, пор.: *I have this cold pain that I get in my throat, like ice but painful* (BNC).

Прикметник *cool* уживається значно рідше на позначення болю. Прикметник *freezing* характеризує відчуття сильного холоду. Цей прикметник вживається як означення іменника *pain* і часто позначає біль, що супроводжується відчуттям не тільки сильного холоду, а й заціпеніння, пор.: *I have had this freezing pain in my right arm and leg for over a week now* (www.google.com).

Фізичний біль може бути концептуалізований як сутність, яка має певну форму або ступінь цільності. Для опису болю наведено прикметники, які зазвичай вживаються при позначенні форми або консистенції предметів (*sharp, dull, tight* і т. ін.), пор.: *dull pain*, пор.: *There was a dull pain in his lower jaw, from hours of teeth-clenching; sharp pain*, пор.: *Just had a sharp pain go right down the bottom of my leg!*; *tight pain*, пор.: *How could she bear the tight pain of those hands?* (BNC).

Фізичний біль – явище багатогранне. Щоб передати всі його вияви, доводиться використовувати велику кількість слів, залучати синоніми та слова протилежного значення. Оскільки в англійській мові є лише кілька лексем із фактичною семантикою болю, людина використовує слова з інших семантичних полів, щоб повністю описати біль. Це метафори. Для того щоб описати внутрішні, відомі лише їй фізичні відчуття (біль), людина часто вдається до використання відомих слів. Адже всім знайоме відчуття холоду чи тепла, кожен має уявлення про гострі й тупі предмети, дратівливих, нудних, жалюгідних чи надмірно чутливих людей. Однак ці відомі відчуття по-різному метафорично концептуалізують фізичний біль різними мовами. Фізичний біль в англійській мові має певну температуру (холодний, гарячий, прохолодний, морозний). Біль також має певну

форму (гострий, тупий, щільний). Крім того, біль має певні риси характеру: він може бути чутливим і нещасним або злим і жорстоким. Слід зазначити, що така різноманітність больових характеристик, очевидно, повною мірою притаманна розмовній мові, але не завжди відображається в словниках.

Список використаних джерел:

- Концепт БОЛЬ в типологическом освещении* (2009). Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго.
- Новичков, П.Ю., & Бонч-Осмоловская, А.А. (2009). Глаголы боли в английском языке. *Концепт БОЛЬ в типологическом освещении*. (с. 199-209). Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго.
- BNC: *British National Corpus*. Available at: <http://www.natcorp.ox.ac.uk>
- Melzak, R. (1975). The McGill Pain Questionnaire: major properties and scoring methods. *Pain*, 1, 277–299.
- Melzak, R. & Torgerson, W.S. (1971). On the language of pain. *Anesthesiology*, 34, 50–59.

УДК 81'373.2

Дзекан О.В., студентка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

НОМІНАЦІЇ БОЛЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Від самого початку існування наукових знань феномен номінації привертав до себе увагу науковців. «Забезпечення всіх сфер життєдіяльності людини іменуваннями» – її основне та ключове завдання. Лінгвісти в свою чергу фокусуються на проблематиці номінації та її механізмах.

Попри те, що «номінація» в сучасній лінгвістичній літературі широко вживаний, його зміст досі не має однозначного тлумачення. Терміном «номінація» і його синонімами «називання», «найменування» позначають «процес утворення мовних одиниць, що характеризуються номінативною функцією, тобто слугують для називання й розчленування фрагментів дійсності та формування відповідних понять про них у формі слів, поєднань слів, фразеологізмів та речень» (Телия, 1977, с. 33).

Сьогодні вже можна говорити про те, що у теорії номінації розмежовують два підходи: ономасіологічний та семасіологічний. На